Dvije vrste istigfara

:Postoje dvije vrste traženja oprosta od Uzvišenoga Boga

1. preventivni ili odbrambeni istigfar – daf'i;

2. potirući ili otklanjajući istigfar – raf'i.

Preventivni istigfar jeste onaj kojim se sprečava pristup zla i grijeha u biće čovjeka, a otklanjajući je mi čistimo prljavštinu što se nakupila u našem srcu. Način traženja oprosta za učinjene grijehe istigfarom raf'i prikazan je u jednome munadžatu (šaptanju): "Bože moj, moji grijesi i nepostojanost moja obukli su mi odjeću poniženja. Udaljenost od Tebe učinila me siromahom. Bože moj, moj zločin i izdaja toliki su da su ubili srce moje."

Istigfar daf'i je traženje 'ismeta – bezgriješnosti, to je traženje da budemo sačuvani od grijeha. Zato, kada se govori o Jusufu, a. s., u 24. ajetu sure Jusuf, kaže se:

A i on bi nju poželio da od Gospodara svoga nije opomenu ugledao... Što znači da bi i on, da nije bilo istine i dokaza po kojima je bio sačuvan od grijeha, popustio i prišao Zulejhi. Također je Poslanik, s.a.v.a., kazao kako sedamdeset puta dnevno učini istigfar kako bi spriječio da prljavština padne na njegovo srce. Zato dove Božijih poslanika spadaju u preventivni istigfar. Kur'an ljudsku vrlinu vidi u znanju, djelovanju po takvom znanju, kao i u prisjećanju na grijehe, jer zaborav čovjeka odvodi u zabludu, dok ga prisjećanje na grijehe približava njegovom savršenstvu. Kao primjer može se navesti ajet:

لَهُمْ قُلُوبٌ لاَّ يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لاَّ يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ آذَانٌ لاَّ يَسْمَعُونَ بِهَا أُوْلَـئِكَ كَالأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُوْلَـئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ

Oni pamet imaju, a njom ne shvaćaju, oni oči imaju, a njima ne vide, oni uši imaju, a njima ne... čuju; oni su kao stoka, čak i gori – oni su zaista nemarni.

Sjećanje na grijehe jedan je od kriterija čovjekovog usavršavanja i napretka, jer ono samo po sebi potiče na traženje oprosta. Takvo stanje u kojem čovjek skrušeno moli za oprost jeste

stanje postiđenosti. A ako se uistinu prisjetimo grijeha, pa to sjećanje sjedinimo sa stanjem malehnosti pred Uzvišenim Bogom, onda to će neizbježno rezultirati Njegovom Milošću. Mevlana u jednom stihu kaže: "Slušajte naj kako jauče i žali se na samoću." Svojevrstan odgovor Imama Homeinija na ovaj stih bio je: "Ne, ne slušajte naj jer je on prazan; slušajte srce, jer ono je mjesto nastanjenja Uzvišenog u biću čovjeka. Kad naj izgori tad samo pepeo ostaje, a kad srce sagori, mjesto pojave Njegove postaje." Nasuprot griješenju, kojeg se uvijek i iznova treba prisjećati, dobro učinjeno drugima treba što prije zaboraviti, u skladu sa predajom: "Dobro djelo je poput mirisnog, rosnog cvijeta, kojem će svaki doticaj rukom štetiti, uzimajući dio njegova mirisa, a kada tebi neko učini dobro djelo, sjećaj ga se poput lika najdražeg, kojeg što se više sjećaš osjećaš se sve bolje." Hafiz kaže: "On srca nije imao, a Bog uvijek s njim bio je, i on Ga uvijek iz daljine dozivao je." Ovaj stih opisuje stanje nesvijesti, kad upiremo prstom u modele i filozofije življenja (npr. demokratiju), zaboravljajući da Islam ima rješenje za sve. Ako želimo izvesti zaključak o tome šta čovjeka vodi ka savršenstvu i koje su vrline kojima treba težiti, bile bi to dvije stvari:

1) basiret – pravilno gledanje na stvari, njihovo poimanje i shvatanje,
2) imetak i posjedovanje snage.

.Basiret je rezultat znanja i misli, a imetak i snaga su posljedica ljudskog djela i morala

إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاء وَالْمُنكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ

Namaz zaista odvraća od razvrata i od svega što je ružno; a sjećanje na Allaha je još veće od toga . Dakle, čovjek će biti obgrljen Božijom milošću kada u svom biću spoji ove dvije osobine.

وَإِذِ اعْتَزَلْتُمُوهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ فَأْوُوا إِلَى الْكَهْفِ يَنشُرْ لَكُمْ رَبُّكُم مِّن رَّحمته ويُهَيِّئْ لَكُم مِّنْ أَمْرِكُم مِّرْفَقًا

Kad napustite njih (u uvjerenjima i djelu) i one kojima se, a ne Allahu, klanjaju, sklonite se u pećinu, Gospodar vaš će vas milošću Svojom obasuti i za vas će ono što će vam korisno biti pripremiti.

فَلَمَّا اعْتَزَلَهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَقَ وَيَعْقُوبَ وَكُلًّا جَعَلْنَا نَبِيًّا

I pošto on (Ibrahim) napusti njih i one kojima su se mimo Allaha klanjali, Mi mu Ishaka i .Jakuba darovasmo i obojicu učinismo poslanicima

مَن كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ وَالَّذِينَ يَمْكُرُونَ السَّيِّئَاتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَكْرُ أُوْلَئِكَ هُوَ يَبُورُ

Ko bude želio veličinu, pa u Allaha je sva veličina! K Njemu se dižu lijepe riječi, i dobro djelo On uzdiže. A one koji imaju hrđave namjere čeka patnja nesnosna, i njihovo spletkarenje je rabota bezuspješna.

Znači, ako želimo stići konačnom cilju (Gospodaru), moramo popraviti svoja uvjerenja i djela, .jer nakon ispravnog znanja djela nas uznose u visine